

Breve fra Paris.

VII.

Fra Peter til hans Dandselærer.

Huffer De endnu, hvormeget Bryberi det voldte Dem i Vinter at bringe mig «les Lanciers» i Hovedet og i Benene? — Huffer De Generalprøven, da Frøken Svendsen havde Tandpine, og min Fætter Hagbarth havde forstaaet sin Ligetorn og maatte dandse paa halvandet Been? — Huffer De Ballet, hvor vi alle Sæxen, med en Alvor, som vilde have været tilstrækkelig for Candidater ved Examenbordet, Confrimenter paa Kirkegulvet, ja jeg havde nær sagt, Syndere for Domstolen — bevægede os efter Tacten i de udenadlærte Bæuer, correct som Planeterne i et Sol-system? — Og huffer De endelig den livlige Disput mellem Dem og min Formynder under næste Dands; De paastod, at Dandsen var en Kunst, der ligesom Musikken kunde udtrykke alle menneskelige Stemninger og Tilstande, medens han holdt sig til den gamle Sentens, der erklærer al nygter Dands for umulighed; tilsluttet sagde han reentud, at han gjerne vilde troe paa de Vilbes Krigsdands, paa Dervishernes Henrykkesgallop, paa Bajaderernes Forsførelsesballetter, om Galt skulde være endog saa paa Negernes Vrilledands, ja selv paa den af alle Theologer og Balletdandiere forfjettede «El Ole», men aldrig paa en civiliseret Lancier eller paa en theatral Grand pas de deux sérieux. Han fornegtede aldeles «Stjernernes Dands» og tvivlede stærkt paa Misernes — Dandsen havde efter hans Overbeviisning kun hjemme hos Bacchanterne.

Gled Dem! — Han er bleven omvendt. Jafte saae han les Lanciers ude i Closerie des Lilas og da den var forbi, udbød han med en Troendes fulte Overbeviisning: „Ja, see det er dog Dands!“

„Og det var virkelig les Lanciers man dandsede?“ spørger De. Ja, det var virkelig les Lanciers — det vil sige: det var Cancan, eller om De vil: les Lanciers à la cancan.

De har aldrig været i Paris og kjender altsaa heller ikke Cancan — det er stor Skade; thi en Pariser-Cancan er en ganske mærkelig Dands. Den har Meget, som den ikke burde have, men den har især Et, det vil sige: den har Noget forud for den sjenhævende Ballet — for Ziehliffet maatte den første i Verden — og det burde den jo fremfor Alt ikke have. Jeg kan begribe, at De længe efter at vide, hvad det er, og jeg skal forsøge at sige det.

De har seet den hyperlige Grisettebands i „Conservatoire“ — det er en Cancan, troer De? — Na ja! — Naar Betegnelsen ikke var kommen i „Derrus“ ved Duft-Baudevilleer og Duft-Dramaer, vilde jeg kalde den en Duft-Cancan. De har ogsaa seet den stillestående Dands, som Rouaverne opførte i «la corde sensible»? Nu vel! Det var ogsaa Noget af en Cancan. Det var Noget, som man sjældent slipper for at see i en Cancan: det var det, som Heine saae, da han erklærede, at denne Dands aldeles ikke var tveetydig. — Politiet i Paris havde nemlig for nogle Aar siden besluttet, at Dandsen skulde bringes tilbage indenfor Sædelighedens Grændser, og det blev derfor strengelig forbudt at dandse Cancan. Dandslerinderne turde ikke længer med Taalmodighed slaae Hatten af deres Dandser, og disse maatte renoncere paa nogle af deres mest extravagante Bevægelser; men for at overbevise Politiet om, at det vel kunde kontrollere, hvor høit man løstede Fødderne, men ikke hvorvidt man dandsede tugtigt eller ei, var det, at Skuepillerne paa et af Boulevard-theatrene, under Gaminernes og Grisetternes Jubel, opførte hin tilbagestrængte Quadrille, hvori alt det, som Politiet forfulgte, concentrerede sig i nogle smaa Nyl med Fingrene og et Blik, der ligeaaltid kunde mistogtaas som straffes. De har endelig seet den franske Quadrilletour, som Pepita dandsede for Vjerkelbel i „En Caprice“ — det var en Prøvestump af le cancan naturel — og De har seet hendes El Ole — det var slet ikke Andet end Cancan'en, oversat paa Spansk.

Cancan'en er Improvisationens Dands. Sandhelige Improvisateurer hynge sandhelige Viser, og cyniske vægse cyniske Udtryk, men derfor bliver Improvisationen ligeaaltid Uædelighedens Poesi som Cancan'en bliver Utugtighedens Dands. Jeg har ikke seet to Personer dandse Cancan paa samme Maade, ja jeg har aldrig seet en af de bedre Dandslerinder dandse een og samme Tour paa een og samme Maade, med to forskellige Dandser. Jeg har seet en heel Quadrille, hvori samtlige Dandsers og Dandslerinders Been bestandig stode i samme Winkel som Bjerne paa Ahret, naar Kloffen mangler syv Minutter i sex, og jeg har seet den gamle Chiquard udføre en heel Tour uden at bevæge andet end Zienbrynene og Moustacherne; jeg har seet en Dandslerinde gjøre stormende Lykke derved, at hun snart med carriket Blaseert-hed forsøgte at efterligne en fornem Menuet, og snart som besat af Bacchanets Dæmon tumlede sig om i de vildeste Hvirvler, jeg har seet en Dandsler efterligne en ledeløs Polichinel, paa hvem der hverken var op eller ned, medens en anden med Hjerovskridt og Hjerovtlinie langsomt spantulerede omkring i Flokken, og en tredje begynde trampe som en Dalkarl, trippede som en Høiskotte og slog Hallinger som en Dølgut — og Allesammen dandsede de Cancan, den Ene ligesaa rigtigt, som den Anden.

De mest berømte Cancandandser ere for Ziehliffet Mr. Chiquard og Marguerite Rigolboche. Den første er en Mand paa

hæved de Halsjers, med kridhvigt Haar og sorte (sværdede) Zienbryn samt dito Moustacher. Han dandser med en Ynglings Begeistring og en Ynglings Uværelighed. Naar Jardin Mabille en Aften holder Relache, skal han være utværelsig. Man har fortalt, at han var gageret Jordandser derude, men velunderrettede Folk sige tværtimod, at han er en uafhængig, endog saa velhavende Mand, der kun dandser for sin Fornøjelse, for Ideen — han er gaaet aldeles op i Cancan'en.

Ms. Rigolboche, eller som hun kaldtes før end hun antog dette nom de bal: Marguerite la Huguenote er ligesaa langt fra at være smuk, som fra at være Dandslerinde i sædvanlig Betydning — og dog! — der er ikke i Paris en eneste Vindues-Udstilling af photographiske Biskort, hvori hendes Portrait ikke har sin faste Plads, ligesaa vel som Mac-Mahons og Mad. Ristoris, Horace Vernets og Garibaldiis. Det er et temmelig sværtfabelt Fruentimmer, med et ordinairt Ansigt og mere end ordinaire Fødder, men hun dandser Cancan som ingen Anden. I Vinter har hun haft Engagement ved Délassements-Comiques alene for at dandse med i de Quadriller, der for hendes Skyld bleve indlagte i Farcerne. Charles Vernier har til hendes Ære tegnet et stort Album paa 30 Blade, kaldet La Rigolbochomanie; hendes Memoirer ere bleve udgivne og have oplevet tre Uplag — ja hvad der er mere! — forleden udkom der en Brochure med Titel: «A bas Rigolboche!» — og dog har hun aldrig gjort Andet, end at dandse Cancan! Hvor høit maa hun derfor ikke staae over Lola Montez (saglig Iphigomess!) og alle andre Dandslerinder, der først have kunnet foranlebigne en Brochureliteratur, naar de begynde at dirigere Hofballerne.

Af hendes Memoirer — der foreffest er et temmelig simpelt Fabrikarbejde, efter forlydende udsort af „Charivari“'s Correspondent — skal jeg i „fri Bearbejdelse“ meddele Dem denne Autoritetens Yttringer om Cancan:

Voilà! —

Der er kun et eneste fransk Ord, som er eenstybtigt med Cancan, og det er «la rage».

De lærde, som søge efter Etymologier overalt, have paa-staaet, at Cancan skulde nedstamme fra Negerens Dands.

Det er en Viltsfarelse. Negerne kunne gesticulere og grimacere, men de kunne aldrig cancanere.

Cancan'en er i hele sit Væsen specifikt fransk; den vil engang i Tiden blive Nationaldands.

Det er en Legemliggjørelse af den parisiske Phantasi.

Cancan'en forsmaaer, spotter og trodser Alt hvad der hedder Regler og Regelmæssighed: det er en fri Dands for frie Mænder, den skriver sig aabenbart fra Aaret 89.

Til at dandse Cancan udføres en medfødt Begævelse, et særegt Temperament, et eiendommeligt Vid. Man maa være aldeles gennemtrængt af Dandsens Idee, saaledes at det aldrig falder En ind at gjentage noget gammelt eller udføre noget Tillært, man maa blødt hengive sig til Inspirationen.

Man maa i et givet Ziehliff, naar den byder det, kunne udtrykke det mørkeste Lungstød, for i det næste at kaste sig hen i den mest overgyldne Lystighed — snart maa man være ceremoniel, snart henrykt — snart satirisk, snart idyllisk — snart tragisk, snart comisk — snart iskold, snart gløden — man maa endog saa kunne være begge Dele paa een gang, og det uden at vide eller spørge hvorfor eller hvordan. I Cancan maa den venstre Fod ikke vide, hvad den høire gjør.

Musikens første Toner klinge for mig som et Kamp-signal og bringe mig Bittren og Hjertebanken. Det er ogsaa en Kamp, som forestaaer: det er en Strid mellem mig selv og mine hverdagslige Instincter, jeg skælver for at bukke under, for at blive ordinair, for at fattes Inspiration. Det er den Jøfelse, der gaar forud for ethvert Slag, den forsvinder, naar Kampen begynder.

Jeg famler mig, jeg indaander Musikken, jeg neddufter mig i den, jeg sæler den trænge ind gennem mine Øren, mine Line, mine Læber, gennem enhver Pore — den opfylder alle mine Aarer og Nerver. Saa famler den sig i Bryllet og saa stiger den op til Hjeruen som Champagnens Æther — jeg gennemgaaer de samme Nødder og Lidelser som en Sonnambule, der bliver magnetiseret — naar den sidste Accord af forspillet lyder fra Orkestret, er jeg clairvoyant: jeg er beruset.

Men det er en Raus uden Lige, det er en Raus af Glæde, af Styrke, af Liv, og den tiltager med ethvert Sving i Dandsen, ethvert Slag af Cymblerne og den store Tromme. Armene blive forrykte, og troe, de ere Binger, Benene med: de vilde hoppe mig over Hovedet. Baggrunden forsvinder for mit Blik, jeg seer kun Dandsen; men Pillerne, Krønerne, Canbelaberne — Alt dandser med, Alt følger efter mig!

Nu lyder Gonggongen, Kaseriets Instrument — Ret saa! Parm, mere Parm, jo mere jo bedre — og Klap og Bravo-raab! Stærkere endnu! Ikke fordi det smigrer min Forsængelighed, men fordi det forager Støien. Mere Parm endnu! Et Kanon-Drøst! Et Harmonika af Storm-klokker! Et Jordhjul! En Fanfare af Dommegagsbasuner! Ah! —

Saaledes siger Rigolboche, eller om De vil: saaledes kunne hendes Ord oversættes. Givendelsen er maatte ikke correct — at den er blandet med fremmede Reminiscenser er troligt nok, thi jeg har engang før hørt en Anden sige det Selsomme. Det var — Pepita.

O Pepita! — Skønne Dage i Aranuez . . .! — Lader os vende tilbage til Closerie des Lilas. Naar Alt kommer til Alt: Springet er ikke saa langt!

„Men endnu har jeg ikke faaet at vide, hvad det er, som denne utonsneriske Cancan har forud for vore Balletpræstationer“ — udbryder De. Den har kun Et! — Men det er det Ene som gjør, at man Dag ud og Dag ind hører Fuglesangen i Skoven uden at blive træt, medens man med Tiden bliver kjed af selv den allersmukkeste Spillebaase — den har: Improvisationen.

Improvisationen er dens Fortrin, men det er ogsaa dens Feil. Naar Enhver har Lov at være sig selv, bliver han sjældent kjedelig, men Ingen kan være for, at han vilde holde Skik, og endnu mindre kan Ingen indestaae for, at han vil iagttage de Former, som fremmede Folkeslag indbefatte under det variable Begreb: Anstændighed. En Dansk vil sædvanligt altid finde Uanstændighed i en Pariser-Cancan: jeg har idetmindste aldrig seet denne Dands, uden at En eller Anden af og til i Dandsens Hede svingede udenfor mine Begreber om det Passende. Men hvem er det, jeg har seet dandse? — Letfærdige Damer og letfærdige Herrer — „brudar från Skottgränd, brudgommar från gatan“ — Og vilde de ikke kunne profanere enhver Dands? — Jeg har imidlertid selv i denne vilde Flok seet Mange, ja endog saa et Fleertal — og det af de bedste Dandser og Dandslerinder — hvis Cancan i al sin Overgivendehed og Overdrivelse bestandig holdt sig indenfor en sund Blufærdigheds Grændser, ligesom jeg i vort dannede og anstændige Selskab derhjemme, sundom har truffet Cavallerer, hvis Blik og Holdning under Dandsen gave baade Balleter og Folskaen det stærkeste Anvis og Uanstændighed.

Jeg var forleden Smul ovre i Sverig, og var omtrent hver Aften i muntert Selskab, men een Aften overgik dog alle de andre. Vi havde spist godt, drukket udmærket, sunget con amore, leget med overgivendehed Lune og dandset med Ungdommelighed. Da foreslog en munter lille Pige, at vi skulde dandse en gammel dags Quadrille, og at enhver af os Unge, baade Herrer og Damer, skulde engagere en af de gamle, jo ældre jo bedre. Forslaget blev strax antaget og der hjalp ingen Protest fra de Gamles Side. Smaafigerne traf af med deres Bedstefædre og «Gossarna» med deres Tanter. Allerrede den gammel dags Musik satte os i en egen Stemning. Fær greb den en gammel Militair saaledes, at han glemte sine trefindstye Aar og gav sig til at gjøre Entrechats. Hans vis-à-vis, en ung Student, vilde ikke staae tilbage for den Gamle og begynde strax at gjøre nogle umaadelige høie Hop, men han blev det ikke videre end til et Slags Flicflac og en almindelig latter. Exemplet smittede. En ærværdig Drøgsmænd fra forrige Aarhundrede, der havde glemt Quadrilletinene, slog pludselig over i engelsk Meel, der engang havde været hans Yndlingsdands, og hans syttenaarige Dame improviserede et Slags Tarantella for at følge med. Nu begynde ogsaa Bedstefædre og Gossarna at staae sig løs. Med gratioust opløstede Kjoler og Hop og Sving saa storartede, som de Yngre aldrig før havde seet dem, gavede de Reminiscenserne af deres Ungdoms Modedands tilbede — Ynglingerne forsøgte at imitere, og gjorde de morsomste Krumpring. Snart var Bedstefædre almindelig. I Kraft af den Frihed, som kun Alverden kan give, overgik de gamle Damer sig selv i Coquetteri ligeoverfor deres unge Cavallerer, og Touren mellem de gamle Herrer og Smaafigerne blev snart en complet pas de deux amoureux. Alt var Jubel og latter, Enhver dandsede paa sin Maneer og vidste bogstavelig ikke, paa hvilket Been han skulde staae, og midt inde i Hvirvelen spadserede den gamle velsignede Præst omkring med smilende Høitidelighed. Han havde aldrig lært at dandse, men han havde Tact baade i Hovedet og i Hjertet, derfor var han istand til at tage Deel i Ungdommens Lystighed uden at forstyrre den. Jeg har aldrig seet nogen Dands saa smuk og saa sand som denne Quadrille. Alle Tilskuerne vare ogsaa henrykte over den, men især var der en gammel fransk Sprogslærer, hvis Begeistring gik til det Yderste. Han gråd af Nøvelse. „Herregud!“ sagde han siden efter til mig — „det er nu fem og fyrgetyve Aar siden jeg har seet en Cancan, og jeg har aldrig seet den saa smuk!“ — Han havde Ret: det var Zbealet for en Cancan.

Den sædvanlige Pariser-cancan er ikke synderlig ideal. Tværtimod; det Zbeale er som oftest i denne Dands næsten aldeles fortrængt af det Karakteristiske. De offentlige Ballers Tal er Regio, men ethvert af disse Etablissementer har alligevel sit eiendommelige Præg, og Kjendere vilde paa staae, at de kunne see paa en Cancandandslerinde, fra hvilken af disse Stoler hun er udgaaet. Valentino, Markowsky's Salon og Casino-Cadet skulde være de mest besøgte Winterballer. Jeg har ikke været i Paris om Vinteren og kjender dem sølgelig ikke, kun ved jeg, at den meget omtalte Rigolboche iaar forenede de to Sidsmænd under sit Scepter, eller rettere under sin Skofaal. Jardin Mabille og Chateau des Neurs i Champs elysées ere de eleganteste Sommerballer; her har Konsten gjort Alt hvad der er muligt for at frembringe Tryllehave lig dem i de orientalske Eventyr — de mangle kun Et, men det er — Stemningen! Her er strengt taget Ingen, der mover sig. Ruslere, Engländer og de franske Millionair-Arvinger paradere her med deres guldbehængte Brede-Skjønheber — men dandse faae de ikke Lov til. En Skare af vacante Tryllerinder søver uafslutelig frem og tilbage ved Dandspladsen; de dandse ikke — „Man gaar stu ikke paa Børsen for at more sig“, sagde Njøbmanden. De syv Tiendebelle af det entree-betalende Publikum ere ærbare Udændinge med eller uden deres respective Fruer og Frøkenner — de komme naturligvis kun som Tilskuere. En Snees Par af lønede Dandser og